

Nittedal kommunes

Kommunedelplan 2018-2030

for fysisk aktivitet, friluftsliv og idrett

Våre strategiske styringsmål:

Gode tjenester

God folkehelse

Rent miljø

Stolt nittedalsidentitet

Levende lokaldemokrati

Gode prosesser

Kompetente og
motiverte medarbeidere

Sunn økonomi

Dette dokumentets plassering i planhierarkiet:

Innhold

Innhold	3
1. Innledning.....	4
1.1. Bakgrunn for planen.....	6
1.2. Formål med planen	6
1.3. Planprosessen.....	7
1.4. Oppbygging av planen.....	7
1.5. Evaluering av planperioden 2012-2018.....	8
1.6. Rammer og forutsetninger	9
1.7. Økonomiske virkemidler	11
2. Visjon og mål	13
2.1. Hovedmål	13
2.2. Grunnleggende rammer	13
3. Fysisk aktivitet	15
3.1. Fysisk aktivitet i Nittedal?.....	15
3.2. Prioriteringer for fysisk aktivitet.....	16
4. Friluftsliv	17
4.1. Friluftsliv i Nittedal	17
4.2. Prioriteringer for friluftsliv	19
5. Idrett.....	22
5.1. Idrett i Nittedal kommune.....	22
5.2. Prioriteringer for idrett.....	24
6. Anleggsplan	25
6.1. Arealer til idretts- og friluftslivsanlegg	25
6.2. Handlingsprogram	25
6.3. Langsiktig plan	27
7. Konklusjon	27

1. Innledning

Nittedals befolkning er svært aktiv. Vi er aktive på forskjellige måter. Andelen barn og unge som deltar i organisert idrett er høy i Nittedal, og for voksne er det populært å benytte friluftsområder og nærmiljøet til både idrett/trening og friluftsliv.

Helsegevinsten av fysisk aktivitet har stor egenverdi for den enkelte innbygger, men kan også gi stor velferdsgevinst og økonomiske besparelser for en kommune. Personer som er moderat fysisk aktive har bedre fysisk, men også psykisk helse sammenlignet med personer som har et lavt aktivitetsnivå. Kommunen har et stort ansvar for å legge til rette slik at flere kan være mer fysisk aktive.

Vi må legge til rette for et samfunn med mer fysisk aktivitet i hverdagen. Når vi planlegger boområder, som Nittedals nye sentrum, må vi sørge for at det blir naturlig å gå eller sykle til daglige gjøremål, fremfor å ta bilen. Hverdagsaktivitet må prioriteres. Dette krever god planlegging med fokus på bl. a. gangavstander, samlokalisering og trafiksikkerhet.

Nittedals natur gir gode muligheter for et mangfold av måter å være fysisk aktiv, og som utnyttes av de aller fleste nittedøler. Nittedøler bruker Marka, går på turer, står på ski og sykler mm. Vi må legge til rette for at den fantastiske naturen som vi er omgitt av blir lett tilgjengelig for alle. Vi skal legge til rette for den organiserte idretten som gjennom sitt omfattende frivillige arbeid bidrar til at mange, spesielt barn og unge, er fysisk aktive og får oppleve mestring, sammenhold og fellesskap.

Med denne planen legger Nittedal kommune et høyt ambisjonsnivå med visjonen **aktivitet for alle, hele livet**. Planen omhandler tre hovedområder med hvert sitt hovedmål:

- **Fysisk aktivitet:** Nittedøler er fysisk aktive hver dag, gjennom hele livet
- **Friluftsliv:** Alle nittedøler har lett og nær tilgang til opplevelser i naturen
- **Idrett:** Nittedal har anlegg og områder som stimulerer til at flest mulig driver idrett

For hvert hovedområde beskriver planen forskjellige mål og tiltak, men disse baserer seg på et **felles grunnleggende rammeverk** som består av 6 hovedprinsipper.

Vi satser på barna. Et aktivt liv starter i barndommen. Nittedal kommune vil derfor satse på at barn og unge skal få mulighet til å være fysisk aktive. Skolen må være et naturlig utgangspunkt for aktivitet i alle former og alle nye skoler må bygges med idrettshaller.

Alle skal med. Nittedal kommune vil prioritere slik at flest mulig skal få være med. Det gjelder ikke minst barn, frafallsgrupper og andre «utsatte» grupper.

Fysisk aktivitet i et godt miljø. I Nittedal kommune går fysisk aktivitet hånd i hånd med miljøet.

Kort vei til fysisk aktivitet. Alle nittedøler skal ha gode muligheter for fysisk utfoldelse i sin nærhet. Ingen skal ha lenger enn 500 meter til en turvei.

Aktivetskommunen. Nittedal kommune skal legge til rette for at det er lett å bevege seg gående, på ski, rulleski eller sykkel.

Økt aktivitet for fremtiden. Når Nittedal kommune vokser må idretts- og friluftslivstilbud følge med.

1.1. Bakgrunn for planen

Kommunedelplanen er en tematisk plan som omhandler områdene fysisk aktivitet, friluftsliv og idrett. Den støtter opp under det strategiske styringsmålet folkehelse. Hensikten med kommunedelplanen er å ha en politisk vedtatt og langsiktig plan for prioriteringer. Planen er en forutsetning for å søke om spillemidler til utviklingen av anlegg.

Alle kommuner skal ha en tematisk plan for idrett og fysisk aktivitet, som skal vedtas politisk.

Planen er et styringsverktøy for politikere, kommunens administrasjon og befolkningen i Nittedal kommune, og gir signaler om hvordan kommunen skal prioritere fremover. Planen skisserer et ambisjonsnivå. Nye områder til etablering av f.eks. idrettsanlegg og gangveier/stier må følges opp i kommuneplanens arealdel, og konkrete tiltak må tas opp i budsjett og handlingsplan.

1.2. Formål med planen

Kommunedelplan for fysisk aktivitet, friluftsliv og idrett 2018-2030 vedtas i kommunestyret og skal fungere som et styringsredskap for måloppnåelse innenfor feltet. Planen skal bidra til:

- Langsiktig arbeid for å øke folkehelsen ved økt gjennomsnittlig fysisk aktivitet hos alle innbyggere i Nittedal
- Avsetning og tilrettelegging av områder for fysisk aktivitet, friluftsliv og idrett i fremtiden
- Tydeliggjøre de frivillige organisasjonenes aktivitet for folkehelse og trivsel
- Langsiktig utbyggingsplan for idrettsanlegg og friluftstiltak til bruk av flest mulig
- Å sette fokus på relevante problemstillinger, utfordringer og nye satsingsområder

Planen skal ha tydelige mål og strategier for prioriterte områder, og den skal være et styringsverktøy for kommunens øvrige planer. Planen skal være et dokument for å sikre nødvendig bakgrunnskunnskap om fysisk aktivitet, friluftsliv og idrett i Nittedal kommune.

En kommunedelplan er underlagt bestemmelser som ligger til grunn i plan- og bygningsloven, kulturloven, friluftslivloven og markaloven. Kulturdepartementet har også gitt noen minimumskrav til hva planen skal inneholde for at kommunen skal være berettiget å søke om spillemidler. Det stilles som minstekrav at planen skal ta for seg:

- Målsetting for kommunens satsing på idrett og fysisk aktivitet, herunder friluftsliv
- Målsetting for anleggsutbygging og sikring av arealer for idrett og friluftsliv
- Resultatvurdering av forrige plan
- Det skal redegjøres for sammenhengen med andre kommunale planer
- Vurdering av kortsiktige og langsiktige behov for anlegg og aktivitet
- Prioritert handlingsprogram for utbygging av anlegg
- Uprioritert liste over langsiktige behov for anlegg

I tillegg har kommunestyret i Nittedal kommet med et verbalforslag om en:

«helhetlig plan for idrettsanlegg – det skal utarbeides en helhetlig plan for langsiktig utvikling av idrettsanlegg i kommunen. Arenaer som Sagerud, Varingskollen, sentralidrettsanlegget, eksisterende og nye idrettshaller, svømmehaller, utendørs idrettsanlegg etc. må inngå i dette arbeidet».

1.3. Planprosessen

Kommunedelplanen har en planperiode på 12 år, fra 2018 til 2030 og vil gå igjennom en hovedrevidering i hver valgperiode, ca. hvert 4. år. Føringer fra denne planen er innspill til kommuneplanen.

Hvert år gjøres det en rullering av prioritert handlingsprogram, der det er anledning til å endre på tiltak og ta inn anlegg fra uprioritert til prioritert handlingsprogram. Planen trer i kraft 1.1.2018, og avløser gjeldende plan for perioden 2012-2018, vedtatt i mars 2012.

Kommunestyret i Nittedal kommune vedtok 21.11.16 oppstart av arbeid med hovedrevisjon av kommunedelplan for fysisk aktivitet, friluftsliv og idrett 2018-2030 gjennom fastsetting av planprogram.

Planarbeidet er gjennomført i henhold til føringer i plan- og bygningsloven. Enhet for kultur har fungert som sekretariat og har hatt hovedansvar for utarbeidingen av planen. Det har vært satt sammen en arbeidsgruppe for planarbeidet bestående av:

Kultursjef, Fredrik Glans (leder av arbeidsgruppa)
Assisterende kommunalsjef, Karen Pinholt
Leder for idrett og friluftsliv, Øistein Myhre
Enhetsleder for plan, byggesak og geodata, Gunnar Prøis
Miljøvernrådgiver, Guro Haug
Friluftslivskonsulent, Per Kristen Gisleberg
Nittedal Idrettsråd; Oddleif Dahlen (+ forskjellige vararepresentanter)
FRINI; representert ved vara Haldis Østby (leder Martin Veastad var forhindret)

I planprosessen har det vært møter, dialogkonferanser og korrespondanser med interne og eksterne parter. Organisasjoner, lag og foreninger har hatt muligheten til å komme med skriftlige innspill.

Planen har vært på høring og det er til sammen kommet 21 høringsinnspill. En del av høringsinnspillene har ført til endringer i planen i forhold til høringsutkastet. Høringsinnspillene er helhetlig behandlet i vedlegg til denne planen.

1.4. Oppbygging av planen

Denne planen ivaretar de tre områdene fysisk aktivitet, friluftsliv og idrett og har disse som hovedområder i planen. De innledende kapitler setter rammene og målene for alle tre områdene samlet.

Fysisk aktivitet berører alle, og omfatter i tillegg til friluftsliv og idrett også hverdagsaktivitet. Planen beskriver forholdet mellom fysisk aktivitet og folkehelse og setter mål for hvordan vi skal innrette nittedalsamfunnet for å sikre at alle nittedøler er aktive hver dag.

Kapitlet om friluftsliv berører de fleste og setter mål om at alle skal ha adgang til opplevelser i naturen. Her beskrives Nittedal kommunes strategier for å nå dette målet.

Kapitlet om idrett berører dem som driver med idrett og setter mål om å stimulere til at flest mulig gjør det. Dette kapitlet beskriver status for idrettsaktiviteter i Nittedal kommune i dag. Det gir en oversikt over forskjellige typer idrettsanlegg med status og forslag til ambisjonsnivå for fremtidige prioriteringer.

Kapittel 6 er en samlet anleggsplan for alle anlegg til både friluftsliv, idrett og annen fysisk aktivitet. Denne delen av planen er et nødvendig grunnlag for fremtidige spillemiddelsøknader.

1.5. Evaluering av planperioden 2012-2018

Resultatvurdering av kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2012-2018 er foretatt ut fra hvor mange av de planlagte tiltak som er gjennomført.

1.5.1. Fysisk aktivitet og friluftsliv

Friluftsliv har i perioden fått større fokus i den kommunale planleggingen. Nittedal kommune og FRINI (Friluftslivet i Nittedal, samarbeidsorgan for friluftslivsorganisasjonene i Nittedal) har inngått en samarbeidsavtale slik at man i fellesskap kan bidra positivt til folkehelsearbeidet.

Interessen for fysisk aktivitet, i alle former, har økt i store deler av befolkningen de siste tiårene. Turaktiviteten har tatt seg opp i Nittedal. Gamle hesteveier og stier, som knapt var synlige, er nå ryddet og i god bruk og det er oftere å se kanoer og kajaker på elva.

Friluftslivets år i 2015 ble markert i Nittedal ved forskjellige arrangementer i regi av Turkameratene Nittedal Turlag. TNT og Nittedal Krudtværks venner åpnet blant annet ny bru på turveien langs Ørfiskebekken.

I 2012 opprettet Nittedal kommune to områder som er sikret til friluftslivsformål. Fredlyst ved Kjulstjern (225 da) og Løvstad skog (618 da) vest for alpinbakken i Varingskollen er sikret og kan utvikles videre til glede for befolkningen.

Salamanderparken på Holumskogen ble opprettet i 2013 i et samarbeid med Würth, Holumskogen skole, Naturforvaltningen van der Kooij, Akershus fylkeskommune og Nittedal kommune.

Nittedal kommune lanserte i 2016 et nytt nettsted, «Opplev Nittedal» med et utvalg opplevelsesmuligheter i Nittedal. Informasjon om f.eks. badeplasser, utfartsparkeringer, kulturminner og markastuer ble gjort tilgjengelig i kartløsninger og med utfyllende informasjon.

Oslo kommune fattet i 2011 vedtak om å få bygget en helårstrasé på strekningen Lilloseter – Sinober – Burås. Miljøverndepartementet ga 21. oktober 2013 tillatelse etter markaloven til igangsetting av arbeid med reguleringsplan. Etter ordinær planprosess med høring ble reguleringsplanen vedtatt i Nittedal kommune 16. november 2015. Klima- og miljødepartementet stadfestet planen i medhold av markaloven 16. mars 2017. Departementet legger vekt på at tiltaket legger til rette for økt bruk av marka, i tråd med markalovens formål. Oslo kommune er tiltakshaver for prosjektet, og arbeidet kan igangsettes når byggesøknad er godkjent i Nittedal kommune.

1.5.2. Idrett

Anleggsplanen for 2012-2016 hadde totalt 49 innmeldte prosjekter; 18 ordinære anlegg, 11 nærmiljøanlegg og 20 mindre kostnadskrevende nærmiljøanlegg.

Ordinære anlegg

Av de 18 innmeldte prosjektene er 10 gjennomført. Dette inkluderer flerbrukshall på Rotnes og rehabilitering og fornyelse av Nittedal sentralidrettsanlegg (kunstgressbane og friidrettsanlegg). I tillegg er det i planperioden kommet til og gjennomført ytterligere 13 prosjekter.

Av prosjekter som ikke er gjennomført kan det nevnes; basishall på Li, flerbrukshall på Slattum, skiskytteranlegg i Varingskollen, ny svømmehall og ishall.

Nærmiljøanlegg

Av de 11 innmeldte prosjektene er 10 gjennomført. Dette inkluderer blant annet kunstgressløkker på Holumskogen skole, Hagen skole og på Skyttamyra. I tillegg er det i løpet av planperioden tilkommet og gjennomført ytterligere 4 prosjekter.

Mindre kostnadskrevende nærmiljøanlegg

Av de 20 innmeldte prosjektene er 14 gjennomført.

Ordningen med mindre kostnadskrevende nærmiljøanlegg er i løpet av planperioden blitt avvirket av Kulturdepartementet.

Spillemidler

I søknadsperioden 2012-2017 er det sendt inn spillemiddelsøknader på til sammen 40 prosjekter:

- Ordinære anlegg, 23 søknader
- Nærmiljøanlegg, 14 søknader
- Mindre kostnadskrevende nærmiljøanlegg, 3 søknader

34 av 40 søknader er sendt i regi av lag og foreninger. Nittedal kommune har stått for søknader til 6 prosjekter. Totalt har prosjekter i Nittedal generert i underkant av 13 millioner i tildelte spillemidler.

Forskuttering av spillemidler

Nittedal kommune har i planperioden gitt tilbud om forskuttering av spillemidler. Lag og foreninger med godkjent spillemiddelsøknad har anledning til å få utbetalt inntil 80 % av søknadsbeløp i påvente av at spillemidler blir tildelt.

Det er i planperioden blitt utbetalt 5,5 millioner kroner til dette formålet.

Kommunal investeringsstøtte

Nittedal kommune har i planperioden gitt kommunal investeringsstøtte til etablering av idrettsanlegg i regi av lag og foreninger. Det er utbetalt mer enn 9 millioner kroner til dette formålet.

Driftsavtaler

Det er i løpet av planperioden innført en ordning om at lag og foreninger skal eie og drifte åpne utendørsanlegg, mot en årlig driftsstøtte. Kommunen har i forbindelse med dette overført eierskap til en del anlegg til lokale idrettslag. Ordningen ble innført i 2016.

1.6. Rammer og forutsetninger

1.6.1. Nasjonale føringer

De viktigste statlige føringene er samlet i Kulturdepartementets veileder «Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet» (2014). Den tar sitt utgangspunkt i St. Meld. 26 (2011–2012) «Den norske idrettsmodellen».

Plan- og bygningsloven gir rammene for utføringen av arbeidet med kommunedelplanen og gjennomføringen av ulike anleggsprosjekter.

Andre lover med påvirkning for planområdet er friluftslvsloven, markaloven, kulturloven og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven. Nevnes bør også folkehelsemeldingen og st. meld. om friluftsliv.

1.6.2. Regionale føringer

Regional plan for fysisk aktivitet og friluftsliv 2016-2030

Akershus fylkeskommune har en visjon om: «Aktiv i Akershus hele livet», med underbyggende «peilemerker» om at i Akershus er det enkelt:

- Å være fysisk aktiv
- Å gå og sykle
- Å trene og konkurrere
- Å oppleve natur, stillhet og ro
- Å møte andre og være inkludert
- Å forene ulike aktiviteter

Regional plan har tre mål for 2030

- Mål for aktivitet: «Akershusinnbyggeren er fysisk aktiv, hver dag og hele livet»
- Mål for areal og anlegg: «Arealer og anlegg i og på tvers av kommuner gir bedre bruk og mer aktivitet»
- Mål for kompetanse og kunnskap: «Aktivitets- og anleggsutvikling er innovativ og kunnskapsbasert»

Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus

Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus legger viktige føringer når det gjelder den framtidige utviklingen i Nittedal. Planen legger blant annet opp til et mer konsentrert utbyggingsmønster enn det som har vært tilfellet tidligere. Planen peker ut lokale byer og tettsteder med størst potensial for å utvikle et bredt tilbud av handel, service og andre funksjoner. I Nittedal er det Rotnes/sentrum som er utpekt som et slikt tettsted hvor mye av den framtidige utvikling skal konsentreres. Planen fastslår at 80 % av veksten i Nittedal skal komme i Rotnes.

1.6.3. Føringer i kommuneplanen

Kommuneplanen 2015-2027 består av en samfunnsdel og en arealdel. Samfunnsdelen legger de overordnede føringene for utvikling av nittedalssamfunnet, og dermed også for utviklingen for fysisk aktivitet, friluftsliv og idrett.

Arealdelen skal vise sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk. Det vil si at den skal angi hovedtrekkene i arealdisponeringen, rammer og betingelser for hvilke nye tiltak og ny arealbruk som kan settes i verk, og hvilke viktige hensyn som må ivaretas ved disponeringen av arealene.

Kommuneplanens samfunnsdel slår fast kommunens åtte strategiske styringsmål; gode tjenester, god folkehelse, rent miljø, stolt nittedalsidentitet, levende lokaldemokrati, gode prosesser, kompetente og motiverte medarbeidere og sunn økonomi.

Kommuneplanens kapittel om folkehelse har som hovedmål at «alle skal ha mulighet for et godt og aktivt liv» og et eget mål om hverdagsaktivitet med en rekke strategier for å legge til rette for dette.

«Nittedal kommune vil legge til rette for at innbyggere kan være fysisk aktive hver dag.

- Etablere elementer i det offentlige rom som innbyr til aktivitet
- Nye Nittedal sentrum skal ha aktive oppholdssteder
- Bygge ut og utvikle gang- og sykkelveinett
- Sikre trygge skoleveier og annen bilfri transport i hverdagen
- Gjøre natur- og rekreasjonsområder lettere tilgjengelig
- Tilrettelegge for gode idrettsarenaer
- Planlegge for aktivitet i barnehager og skoler»

Disse strategiene utdypes videre i denne planen.

1.6.4. Befolkningsframskrivinger

Framskrivinger av befolkningen på aldersgrupper i Nittedal 2018-2030. 2017 er faktiske tall. Pr. 1.1.							Økning 2017-30
	2017	2018	2019	2020	2025	2030	
0-5 år	1 718	1 787	1 859	1 912	1 970	2 042	324
6-12 år	2 376	2 381	2 439	2 514	2 574	2 685	309
13-19 år	2 279	2 261	2 302	2 285	2 440	2 559	280
20-99+ år	16 840	17 221	17 918	18 388	19 444	20 929	4 089
Bef i alt	23 213	23 650	24 518	25 100	26 429	28 214	5 001
Kilde:Kompas							

I planperioden frem til 2030 viser den reviderte framskrivningen at befolkningen totalt vil øke med omtrent 5000 innbyggere. 4000 av disse er voksne mennesker over 20 år og mellom 600 til 800 er i aldersgruppene som driver barne- og ungdomsidretter.

1.7. Økonomiske virkemidler

Økonomiske virkemidler kan grovt sett deles mellom statlige og kommunale ordninger.

1.7.1. Statlige økonomiske virkemidler

De økonomiske forutsetningene for anleggspolitikk er knyttet opp mot spillemidler.

Spillemidler til anlegg

Staten har som mål å bidra til bygging og rehabilitering av idretts- og friluftsanlegg, turløyper og stier slik at folk flest har mulighet til å drive idrett og fysisk aktivitet. Bruk av spillemidler til anlegg som harmoniserer med aktivitet for barn og unge prioriteres.

Der ikke annet er bestemt kan det søkes om inntil 1/3 av godkjent kostnad til bygging/rehabilitering av ordinære anlegg, og inntil 1/2 av godkjent kostnad til nærmiljøanlegg.

I 2017 ble det satt av 2 597 millioner til idrettsformål, derav 1 320 millioner til idrettsanlegg i kommunene. Akershus fikk i underkant av 128 millioner.

Kompensasjon for mva-kostnader

Formålet med ordningen er å kompensere de kostnader som frivillige organisasjoner har til merverdiavgift ved kjøp av varer og tjenester.

Kompensasjon for merverdiavgift for lag og foreningers bygging av idrettsanlegg kom i 2010. Siden 2014 har søker fått full refundering av medgått merverdiavgift i forbindelse med bygging. Det er satt av 185,9 millioner til dette formålet i 2017, en økning på 122 millioner på 4 år.

Grasrotandel

Ordnningen ble innført i 2009. 5 % av innsatsen ved spill på et av Norsk Tipping sine spill går til ordningen. Spillere velger et idrettslag (eller andre lag/foreninger som står i Frivilligregisteret). I 2016 fikk lag og foreninger i Nittedal utbetalt i underkant av 1,9 millioner kroner.

1.7.2. Kommunale økonomiske virkemidler

Forskuttering av spillemidler

Nittedal kommune har siden 2010 hatt en ordning som sikrer at lag og foreninger som søker på spillemidler til prosjekter kan få utbetalt et forskudd. Så snart en søker kan vise til en godkjent spillemiddelsøknad og det er foretatt byggestart på et prosjekt, kan det søkes om forskuttering på inntil 80 % av godkjent søknadsbeløp. Ordningen kom som en konsekvens av at det er lang venteliste for utbetaling av spillemidler til godkjente anlegg i Akershus. Det kan i enkelte tilfeller ta 6-8 år fra en spillemiddelsøknad blir godkjent til det blir gitt tilsagn om midler.

Kommunestyret har i sak om budsjettammer 2018-2021 (KST sak 51/17) bedt rådmannen om å vurdere å øke forskuttering av spillemidler til 100 %.

Kommunal investeringsstøtte

Nittedal kommune har en økonomisk støtteordning på investeringsstøtte til bygging av idretts- og aktivitetsanlegg. Den økonomiske rammen for ordningen behandles i forbindelse med sak om kommunens årsregnskap.

Det kan gis investeringsstøtte om 50 % av kontantutlegg ved ordinære anlegg og 80 % ved nærmiljøanlegg. Utregning: Søknadsbeløp = kontantutlegg (godkjent kostnad-dugnad-gaver-spillemidler-mva) * (50 % eller 80 %). Lag og foreninger har fått tildelt mer enn kr. 9 000 000 i denne ordningen siden den startet i 2011.

Eierskaps- og driftsavtaler

Kommunestyret fattet i juni 2016 et vedtak om at alle åpne utendørsanlegg skal driftes av idrettslag. Eierskap ble i noen tilfeller overført fra kommune til idrettslag, med et årlig driftstilskudd. Til denne ordningen ble det satt av kr. 1 775 000 som fordeles etter driftsmodell utarbeidet av Nittedal idrettsråd.

Kommunal garanti

Når andre enn kommune/fylkeskommune står som søker av spillemidler, må kommunen garantere for tilbakebetaling av spillemidler ved eventuelt mislighold. Krav om kommunal garanti gjelder der samlet tilskudd til nybygg/rehabilitering overstiger kr 3 000 000, og gjelder følgende anlegg:

- Alle typer haller
- Alpinanlegg
- Golfanlegg
- Motorsportanlegg
- Kunstisbaner
- Rideanlegg

Gratis halleie

Nittedal kommune tilbyr gratis leie av idrettslokaler både til trening og arrangementer.

2. Visjon og mål

Visjon

Aktivitet for alle, hele livet

Visjonen springer ut av kommuneplanens målsetting om at alle skal ha mulighet for et godt og aktivt liv. Et aktivt liv kan være hverdagsaktivitet, friluftsliv eller utøvelse av idrett. Nittedal kommune må etterstrebe og legge til rette for at alle kan være aktive på sin måte.

2.1. Hovedmål

Hovedmål fysisk aktivitet

Nittedøler er fysisk aktive hver dag, gjennom hele livet. Kommunen må legge til rette for at alle kan få sin andel fysisk aktivitet hver dag. Det betyr at tilbudene er i nærheten av der folk er, at det tilrettelegges for at fysisk aktivitet inngår i de daglige gjøremål og at det er tilbud til alle, uansett forutsetninger.

Hovedmål friluftsliv

Alle nittedøler har lett og nær tilgang til opplevelser i naturen. Nittedal skal være en foregangskommune hva gjelder friluftsliv. Dette innebærer at turveier ut i marka må være lett tilgjengelig, uansett hvilke forutsetninger man har for å komme seg ut. Ingen nittedøler skal ha lenger enn 500 meter til en turvei.

Hovedmål idrett

Nittedal har anlegg og områder som stimulerer til at flest mulig driver idrett. Å være fysisk aktiv i et idrettslag er et valg den enkelte gjør. Kommunen skal tilrettelegge for de fysiske forholdene, og stimulere flere til å velge et aktivt liv i samsvar med egne forutsetninger.

Ved bygging av anlegg bør vi satse på aktivitet som har mange brukergrupper. Det bør være lav terskel for deltakelse. Det bør være en god balanse mellom anlegg for konkurranseidrett, og mosjons- og rekreasjonstilbud.

2.2. Grunnleggende rammer

Følgende rammer er lagt til grunn for anbefalingene i denne planen.

Vi satser på barna. Et aktivt liv starter i barndommen. Nittedal kommune vil derfor satse på at barn og unge skal få mulighet til å være fysisk aktive. Det betyr at anlegg og friluftslivsopplevelser skal være lett tilgjengelige for barn og unge. Det må være nærløkker og turstier i nærheten av der barn bor.

Skolen skal være et naturlig utgangspunkt for aktivitet i alle former. Alle nye skoler skal bygges med idrettshaller og utendørsanlegg som gir barna muligheter for utfoldelse både i skoletiden og i fritiden.

Alle skal med. Nittedal kommune prioriterer slik at flest mulig skal få anledning til å være med. Det gjelder ikke minst barn, frafallsgrupper og andre «utsatte» grupper. Vi vil tilrettelegge slik at anlegg, turstier og aktivitetsområder kan brukes av flest mulig og til flere former for aktiviteter, fremfor å legge til rette for enkeltidretter eller enkeltgrupper. Kommunen skal stimulere idretten til å satse på inkluderende breddeidrett.

Fysisk aktivitet i et godt miljø. I Nittedal kommune går fysisk aktivitet hånd i hånd med nærmiljøet. Kommunen har en vakker natur, som skal tas vare på slik at den kan danne rammene for et rikt idretts- og friluftsliv. Friluftslivet skal utføres på en måte slik at det bidrar til å ta vare på naturen. Nittedalsamfunnet skal utvikles slik at færre tar bilen til daglige gjøremål og dermed skåner miljøet, samtidig som hverdagsaktiviteten stimuleres. Idrettsanlegg skal bygges miljøvennlig og klimanøytralt og plasseres nær kollektivtilbud.

Kort vei til fysisk aktivitet. Alle nittedøler skal ha gode muligheter for fysisk utfoldelse i sitt nærmiljø. Alle bør ha en løkke eller annen aktivitetsarena i gangavstand fra der de bor. Alle skal ha kort avstand, og ikke mer enn 500 meter til en tursti med tilgang til Marka.

Aktivitetskommunen. Nittedal kommune skal legge til rette for at det er lett å komme på ski, rulleski, sykkel eller gående ut i Marka fra der folk bor. Samtidig skal det tilrettelegges for at det er enkelt og sikkert å gå eller ta sykkelen til daglige gjøremål.

Økt aktivitet for fremtiden. Når Nittedal kommune vokser må våre idretts- og friluftslivstilbud følge med.

Eksempler på hvordan det grunnleggende rammeverk virker på de tre hovedområder

Prinsipp	Fysisk aktivitet	Friluftsliv	Idrett
Vi satser på barna	Skoler er utgangspunkt for aktivitet i nærmiljøet. Nærløkker og turstier i nærheten av der barn bor	Friluftslivsopplevelser skal være lett tilgjengelige for barn og unge og ha utgangspunkt fra skoler	Alle nye skoler må bygges med idrettshaller som gir barna muligheter for utfoldelse både i skoletiden og i fritiden
Alle skal med	Aktivitetsområder kan brukes av flest mulig	Anlegg, turstier og aktivitetsområder kan brukes av flest mulig	Satse på inkluderende breddeidrett
Fysisk aktivitet i et godt miljø	Nittedalsamfunnet skal utvikles slik at færre tar bilen til daglige gjøremål	Friluftslivet skal utføres på en måte slik at det bidrar til å ta vare på naturen	Idrettsanlegg bygges miljøvennlig og klimanøytralt og plasseres nær kollektivtransport
Kort vei til fysisk aktivitet	Alle bør ha en løkke eller annen aktivitetsarena i gangavstand	Alle bør ha mindre enn 500 meter til en tursti med tilgang til Marka	Idrettsanlegg skal plasseres i nærheten av der folk bor
Aktivitets-kommunen	Enkelt og sikkert å gå eller ta sykkelen til daglige gjøremål	Lett å komme på ski, rulleski, sykkel eller gående ut i Marka fra der folk bor	God og lett tilgang på idrettsfasiliteter
Økt aktivitet for fremtiden	Tettstedsutviklingen må prioritere gående og syklende	Friluftslivstilbudet må følge med befolkningsutviklingen	Idrettstilbudet må følge med befolkningsutviklingen

3. Fysisk aktivitet

Et av Nittedal Kommunes styringsmål er Folkehelse. Fysisk aktivitet hver dag er helt avgjørende for folkehelsen. Personer som er moderat fysisk aktive er i gjennomsnitt mindre syke og er mer tilfredse sammenlignet med personer som har et lavt aktivitetsnivå. Helsegevinsten av fysisk aktivitet har stor egenverdi for den enkelte innbygger, men kan også gi stor velferdsgevinst og økonomiske besparelser for en kommune.

3.1. Fysisk aktivitet i Nittedal?

Folkehelsebarometer for Nittedal for 2017 viser at Nittedal kommunes innbyggere ikke skiller seg stort fra fylkets eller landets gjennomsnitt. Det er dog noen positive trender: en stor andel unge er medlem av organisasjon, lav andel overvektige barn og en relativt liten andel av muskel og skjelettplager.

Nittedal har over gjennomsnittet flere aktive barn og unge organisert i idrett og organiserte treningsgrupper. Enkelte idrettslag tilbyr i tillegg aktivitet for idrettsuorganisert ungdom.

Fritidstilbud i Nittedal - hvor fysisk aktivitet er en av kjernevirksomhetene

Barn, unge og voksne i Nittedal kan velge blant et utall av foreninger og lag som gir gode tilbud. Det være seg idrettsaktiviteter, turer og andre aktiviteter som er gode sosiale møteplasser.

For innbyggere som ikke er tilknyttet et bestemt idrettslag eller treningsgruppe gir forskjellige lag og privatpersoner tilbud om aktivitet. Individuer kan melde seg på aktivitet gjennom Frisklivssentralen eller direkte til treningsgruppene.

Treningstilbud i Nittedal utenom idrettslag

Friskliv styrke	Utetrening	Svømming og vanntrening
Mensendic	SvingInn	Avspenningsgruppe
Styrketrening	Hjertetrim	Treningsverket
Dansing	Andersens Gym & Kaffe	Treningskompaniet
Kostholdskurs	Pilates og yoga	Tjukkasgjengen
Solli aktivitetshus	Livsløystkurs	Takk bare bra-kurs
Røde Kors	Turkameratene Nittedal Turlag	Private treningsstudioer
Nittedal Banquet Racers	Hufserypene	Nittedalsjoggen

Nittedal har et godt utbygd gang- og sykkelveinett. Langs RV4 er det sammenhengende gang/sykkelvei fra kommunegrensa mot Oslo og Skedsmo og nord til Sagstua og Hellerudhaugen. I skog og mark er det omfattende sti- og løypenett. Turkameratene Nittedal Turlag (TNT) har i de senere årene arbeidet for et sammenhengende nettverk for kortere og lengre turer. Skiforeningen og de lokale idrettslagene samarbeider om preparering av skiløyper.

Det finnes mange små private treningsstudioer, men det er ingen store etableringer pr. 2017. Mange hakadøler og nittedøler trener imidlertid på sentere utenfor kommunen. Antallet er uvisst.

3.1.1. Hverdagsaktivitet

Hverdagsaktivitet er den aktiviteten vi utfører hver dag, og som har stor innvirkning på vår helsetilstand. Å gjøre gode valg i aktivitetsvalg i hverdagen er opp til oss selv. Vi sitter på jobb og skole, kjører til og fra arbeidssted og koser oss hjemme i sofaen med en skjerm. Mange benytter fritiden sin til aktivitet, men vi glemmer ofte de små grepene i hverdagen som kan bidra til en bedre helse.

Hver enkelt av oss må vurdere egen hverdagsaktivitet. Listen over de små grepene kan gjøres lang. Det er snakk om enkle ting, som å reise seg oftere i løpet av arbeidsdagen, gå mer til og fra butikk, jobb og i trapper, leke med barna, vaske huset, klippe plenen, måke snø – kort sagt bruke kroppen!

Det hviler et stort ansvar på samfunnsplanleggere og arbeidsgivere for å planlegge og innrette forholdene i nærmiljøet og på arbeidsplassene slik at det blir naturlig å velge aktivitet fremfor stillesitting.

Som arbeidsgiver skal Nittedal kommune tilrettelegge for at de ansatte har en sykkelvennlig arbeidsplass. Med dette menes at en arbeidstaker i kommunen skal ha nær tilgang på garderober med dusj, tørkeskap samt trygg og tørr sykkelparkering.

I framtiden blir boligområder mer konsentrert på grunn av hensynet til miljø, økonomi og effektivitet. Vi må legge til rette for at flere i framtiden kan bo i gangavstand til kollektivtrafikk, skoler og servicetilbud. I denne sammenheng vil det være viktig at det sikres grønne korridorer med stier som gir bilfrie og gode passasjer internt i området og til turer i nærmiljøet og i marka. (Fortetting med kvalitet. Regjeringen.no)

3.2. Prioriteringer for fysisk aktivitet

Nittedal kommune ønsker å utvikle samfunnet slik at flere beveger seg litt mer hver dag. I tettstedsutviklingen må derfor myke trafikanter som gående, syklende og ski ha prioritet fremfor bilen. Det må være et tilstrekkelig system av sammenhengende gangveier/smett i bebygde områder samt sykkelveier og skiløyper. Det må være aktivitetsløkker i nærheten av der folk bor og alle må ha en tursti med forbindelse til marka i nærheten. Skoler og barnehager må utvikles til å være utgangspunkt for aktivitet og deres uteområder må være innbydende slik at barn og unge får lyst til å være i aktivitet i løpet av dagen. Idrettsanlegg må plasseres slik at folk kan gå, sykle eller ta kollektivtransport for å komme seg dit.

I Nittedals nye sentrum planlegges det turveier som gir tilgjengelighet gjennom sentrum og til Nitelva. Det planlegges også å etablere aktivitetsområder langs turveien med treningsapparater.

Hva skal vi gjøre for å gi alle mulighet til å være fysisk aktive hver dag?

	Kort sikt 0-4 år Handlingsplanperiode	Lang sikt 2021 – 2031 Kommuneplanperiode	Veldig lang sikt Etter 2031 Kommende kommuneplaner
Fysisk aktivitet	Turvei - Elveparken Nærløkker Gode utearealer for skoler og barnehager	Trygge skoleveier til alle skoler Prioritere syklende og gående i sentrumsutviklingen	

4. Friluftsliv

Norge har en storslått natur og lang tradisjon for å bruke den til turer og opplevelser. Friluftslivet er samhandlingen mellom naturopplevelse og fysisk aktivitet. Friluftsliv har en helseeffekt og er kilde til miljøengasjement, personlig utvikling, velvære og livskvalitet for mange.

4.1. Friluftsliv i Nittedal

Nittedal kommunes slagord – der storby møter marka – beskriver kommunens beliggenhet. Kommunen ligger i Marka, mellom Nordmarkas og Romeriksåsenes sammenhengende skogsområder. Bygda er omkranset av skog og landskapet nede i dalen er preget av jordbruksområder og elva som slynger seg gjennom dette. Bebyggelsen har utviklet seg fra spredt landbruk til tettere boområder rundt om i kommunen. Aktivitet og opplevelse i naturen har lange tradisjoner i kommunen.

Kunnskapsgrunnlaget viser at det er den nære og korte turen som dominerer aktiviteten hos folk flest. Sett i lys av hva som motiverer for friluftsliv og hvem vi er sammen med når vi er ute, kan vi i tillegg si at aktiviteten i hovedsak foregår alene, med familie eller venner. På landsbasis er det totalt sett få som deltar i kurs og opplæring eller organiserte turer i regi av organisasjoner. I Nittedal er det imidlertid flere organisasjoner som arrangerer kurs og utflukter for kommunens innbyggere.

Frivilligheten i Nittedal

Det er mange organisasjoner som er kulturbærere og motivatorer for friluftslivet i Nittedal. Ut fra idrettslagene har treningsgrupper som kaller seg bl.a. Runners, Racers, Ryper og Jogg blitt dannet. Lokalforeningen av Den norske Turistforening, TNT (Turkameratene Nittedal Turlag) rydder og merker stier og arrangerer mange turer i løpet av året. Nittedal kommune arbeider nært med FRINI, et samarbeidsforum for friluftslivet i Nittedal. Speiderforeninger, 4H, Røde Kors, Turgrupper og Frisklivssentralen bidrar også i stor grad til opplæring og glede ved det å være i aktivitet utendørs. Røde kors og TNT arrangerer og samarbeider også om uteaktiviteter og turer/skidager i sine flerkulturelle tiltak. Nittedal røde kors har også etablert en utlånsentral for skiutstyr.

Jakt og fiske i Nittedal er organisert gjennom Nittedal og Hakadal skog, jakt og fiskeforening. Vannene i Nordmarka er blitt kalket og det er satt ut yngel i regi av Osloomarkas fiskeadministrasjon (OFA) og på Romeriksåsene har Romeriksåsens fiskeadministrasjon (RFA) stått for kultivering. Det er mange som bruker mulighetene for fiske i vannene i Marka. Det er tilrettelagt for kjøring til og fiske i enkelte vann for handicappede på Romeriksåsen.

Nitelva har også et godt fiske, men tidligere tiders toppnoteringer på fangst nedenfor Slattum er forbi, grunnet vanskeligheter for stangfiske. Tilgjengeligheten til elvas bredder og gode fiskeplasser i hele elva kan være vanskelig. Fiskere og andre turgjengere må ofte gå langs dyrket mark.

Elva er beskrevet som en oase for friluftsliv i bygda. Ved elva er man i villmarka selv om man er nært ved trafikk og boområder. Spesielt med kano og kajakk kan man oppleve ro og fred og nærhet til naturen. Strekningene Elnesveien-Verkensdammen, Sagstua-Elvetangen, Fossen-Åneby, Strøm-Rotnes og Rotnes-Åros er stilleflytende og kan padles av de fleste. Tilgjengeligheten til elva med kano/kajakk er begrenset og krever parkering på ikke anviste plasser.

Vannene i Marka er yndede utfartsområder for rekreasjon, f.eks. bading og fiske om sommeren og til skøyting og fiske om vinteren. Romstjern, Skredderudtjern, Kjulstjern, Høldippelen, Ørfiske, Langvann,

Elvann, Nordvann, Måsjøene, Ovanna, Ryggevanna, Bergstjen, Flabben, Kirkebyggermenningen, Storøyungen, Damsortungen, Lauvtangen og Vrangen har størst besøk. Nittedal kommune har sikret to områder for friluftsliv på egen grunn. Skogsområdet Fredlyst ved Kjulstjern og selve Kjulstjern samt kommunens skogteig nordvest for Varingskollen er sikret til friluftsliv. Ved elva på Rulse, ved Høldippelen, ved Kjulstjern og ved Romstjern er det etablert samlingspunkter med faste bålplasser. På Rulse, Høldippelen og Kjulstjern er det tilrettelagt for bading. Dette er gjort i samarbeid med TNT, velforeninger og grunneiere. I 2017 åpnet «Kulturlandskapsstien», en runde elvelangs og på gang/sykkelvei mellom Rulse bro og Glitre gård.

Friluftsporter i Nittedal

I Nittedal har vi i 2017 ingen områder som kan defineres som rene friluftsporter. Idrettslagenes anlegg i Bjørndalen, Sagerud, Sørli og Varingskollen har mange av kvalitetene i seg. Herfra er man knyttet opp mot løypenettet i Marka og det er etablert områder for skileik. Lysløypene skaper aktivitet for store deler av befolkningen og det er mulighet for å komme inn for en rast og prat. Idrettslagenes anlegg mangler imidlertid særlig tilrettelegging og informasjon om friluftslivsmuligheter ellers i området.

Nittedal har mange innfallsporter til Marka ved utfartsparkeringer, men disse faller ikke inn under begrepet friluftsport, da det mangler tilrettelegging for opphold og aktivitet på selve plassen. Det ligger imidlertid godt til rette for å utvikle flere av idrettslagenes anlegg, skoler og barnehagers nærområder og landbrukseiendommer til gode friluftsporter.

Den første planlagte tilretteleggingen for et nærmiljøanlegg som kan defineres som en friluftslivsport, i følge definisjonen, er aktivitetsparken ved Waage dam som etableres i 2017.

Utfartsparkeringer

I Nittedal er det ca. 25 parkeringsplasser hvor man kan sette fra seg bilen for videre å komme seg ut i marka eller padle på elva. 15 av disse plassene er regulert til parkering og man kan uten vederlag sette fra seg bil utenfor arbeidstid. Resterende muligheter for parkering er opparbeidet over tid på privat grunn og det eksisterer ikke noen avtaler om parkering på disse plassene.

Behovet for parkering bør vurderes til sentrale utfartsområder. Det bør også videreutvikles fellesfunksjoner ved møtepunkt mellom utfartsparkering/friluftsport og innfart/utfartsparkering og idrettsanlegg/utfartsparkering.

Naturreserver

I Nittedal har det blitt opprettet 8 naturreserver (Karlshaugen, Rundkollen og Sortungsbekken, Ravndalen, Glitrelia, Prekestolen, Lillomarka, Slattumsrøa, Slåttemyra)

Naturresevat er et område som er vernet fordi det inneholder truet, sjelden eller sårbar natur, representerer en bestemt naturtype, har en særlig betydning for biologisk mangfold, utgjør en spesiell geologisk forekomst, eller har særskilt naturvitenskapelig verdi (Miljødirektoratet). For friluftslivet har verneområder en spesiell verdi og det oppleves ofte en økt tilstrømning til områdene. Det er derfor nødvendig å planlegge adkomst, stier og parkering slik at trafikken blir kanalisert og ikke går på bekostning av områdets opplevelsesverdier. Friluftslivorganisasjonene har en felles politikk om naturvern og skånsom ferdsel. Restriksjonene i hvert enkelt område er skrevet i samarbeid med friluftslivorganisasjonene.

4.2. Prioriteringer for friluftsliv

Nittedal kommune vil legge til rette for et sammenhengende nettverk av turveier som går både på langs og på tvers av kommunen. På langs bør det være forbindelser til Oslo, Lillestrøm og Lunner. På tvers må turveiene ta utgangspunkt i boligområdene. Det skal legges til rette for tilgang til marka i Søndre, Rotnes og i Hakadal og turveier på tvers må ha forbindelser helt inn til tettstedene med skoler i sentrum. Det skal være mulig å legge til rette for naturlige turrunder av forskjellig lengde i tilknytning til tverrforbindelsene og det må utvikles utfartsparkeringer. Nitelva skal bli en aktiv og tilgjengelig del av nærmiljøet når avløpet er lagt i rør til Nedre Romerike Avløpsselskap. Det vil ikke foretas uforholdsmessig store inngrep i naturen på turveier som ligger innenfor markagrensa.

Som et ledd i å gjennomføre dette vil prioriterte tiltak på kort sikt være:

Utfartsparkering Sagerud

Det opparbeides en utfartsparkering ved Sagerud. Utfartsparkeringen vil være viktig for brukere av marka, brukere av Sagerudanlegget til ski og skiskyting og gi bedre tilgang til Waage Dam.

Utfartsparkering Slattum

Parkeringskapasiteten på Slattum utvides i forbindelse med bygging av Slattumhallen.

Waage-dam - Jensrudveien

En kort strekning bør opparbeides som helårs turløype for å binde sammen Nittedal sentrum via Waage dam og Sagerudområdet med helårstrase i Lillomarka og videre mot Oslo. Turveien vil egne seg for turer til fots og med sykkel, ski, barnevogn eller rullestol på skogsvei.

Åneby stasjon – Høldippelen

Området ved Åneby er bratt og utilgjengelig, slik at en opparbeidelse av denne strekningen vil gi mange tilgang til marka som ikke har god tilgang i dag. Strekningen bør opparbeides til helårs turløype som binder sammen Åneby og badeplassen Høldippelen, skogsveinettet mot Ørfiske og videre til Lillomarka. Vil egne seg for turer til fots, med sykkel eller ski.

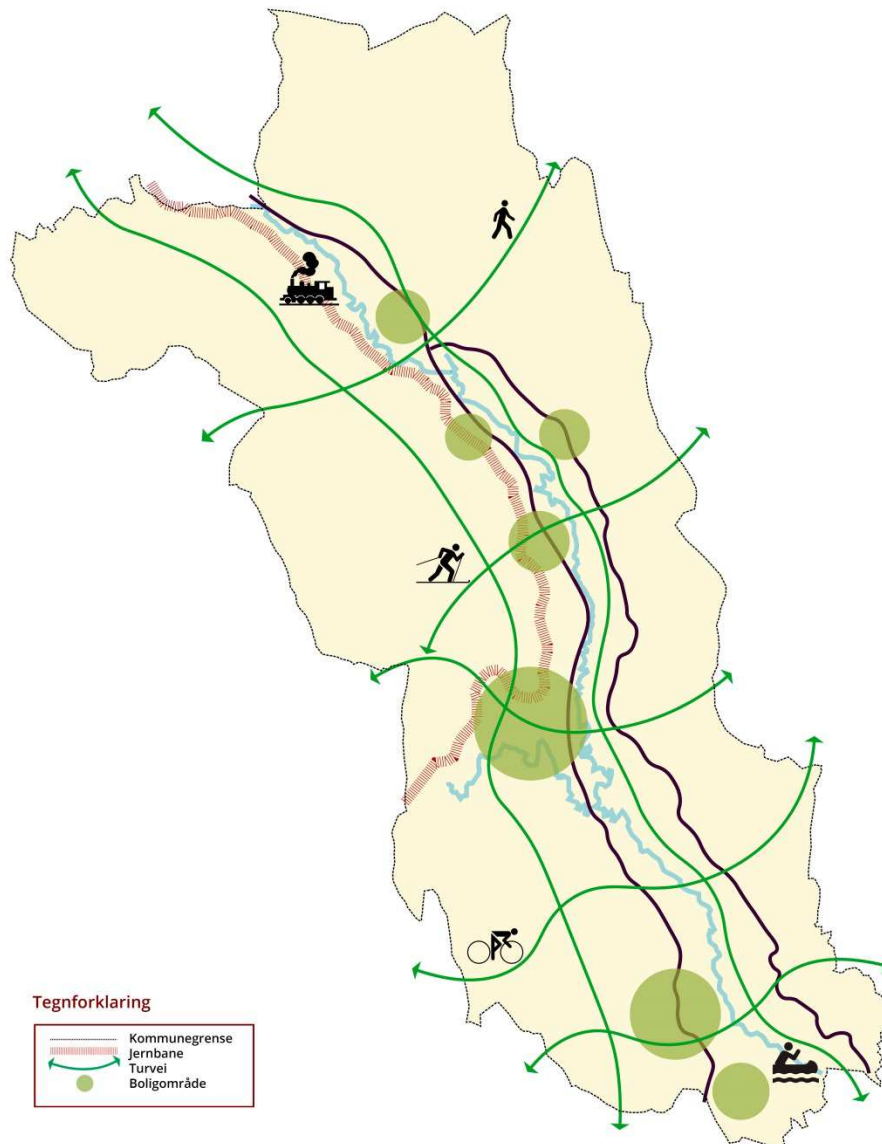
Turvei med planfri kryssing av jernbanen ved Sørli

Dagens kryssing i plan er farlig og det jobbes med en løsning for planfri kryssing av jernbanen. Dette vil gi en sikker utfartsmulighet mellom Rotnesområdet og Ørfiske/Høldippelen. Løsningen vil kunne dekke mange formål; turutfart til fots og med rullende utstyr, skolevei og for ekskursjoner i skole og barnehage.

Glitre – Bjørnholtlia

Dagens adkomst er bratt. Foreslått ny trase for helårs turløype vil gi bedre og sikrere adkomst til Marka for gående, ski og sykkel med turveistandard ovenfor bebyggelsen på Tøyen, Hellerudhaugen og Bjørnholtlia. Løsningen vil binde sammen boområdene og gi en god adkomst til Romeriksåsene.

Utvikling av Nittedals infrastruktur for friluftsliv og idrett

Figuren over illustrerer hvordan Nittedal kommune ønsker å utvikle infrastrukturen for idrett og friluftsliv i Nittedal. Figuren viser den langstrakte Nittedal kommune med jernbanen, Riksvei 4, Nitelva og Gamleveien og de tre tettstedene i kommunen. De grønne strekene illustrerer turveier og de grønne prikkene illustrerer boligområder med sentrum på Rotnes og flere større og mindre boligområder også i Søndre og Hakadal.

Kommunen har en digital kartløsning for innbyggerne som er under stadig utvikling. Temakart vil her bli synlige slik at det blir lett for brukerne å velge kartlag med aktuelle tema innen fysisk aktivitet, friluftsliv og idrett. Universelt utformede stier skal merkes i kartene.

Kommunen vil prioritere å:

- Sikre at barnehager og skoler gir god opplæring i helsefremmende uteaktiviteter, har tilrettelagte områder for aktivitet og bruker nærområder rundt aktivt.
- Skape sammenhengende nett for gang, løp og sykling i bebyggelse, langs trafikkåre og i marka, gode parkeringsforhold og godt lokalt kollektivtilbud.
- Tilrettelegge boligområder for lavterskeltilbud for samling og aktivitet i nærmiljøet og lett adkomst til nærturområdet.
- Sikre nært samarbeid mellom grunneierorganisasjonene, friluftslivets organisasjoner og Nittedal kommune.
- Sikre utmarksområdene for ulik bruk med god tilrettelegging.
- Se på mulighetene, i samråd med grunneierne, for å etablere en elvesti/turvei mellom Nittedal og Skedsmo, langs Nitelva.

Som vedlegg til planen finnes en utdypende liste med konkrete tiltak utarbeidet etter møter med og innspill fra friluftslivsorganisasjonene.

Hva skal vi gjøre for å gi alle lett og nær tilgang til opplevelser i naturen?

	Kort sikt 0-4 år Handlingsplanperiode	Lang sikt 2021 – 2031 Kommuneplanperiode	Veldig lang sikt Etter 2031 Kommende kommuneplaner
Friluftsliv	Utfartsparkering Sagerud Utvide utfartsparkering Slattum Helårs turløype Waage-dam – Jensrudveien Helårs turløype Åneby stasjon – Høldippelen Turvei med planfri kryssing av jernbanen ved Sørli Helårs turløype Glitre – Bjørnholtlia	Utbygge turveinettet Se på mulighetene, i samråd med grunneierne, for å etablere en elvesti/turvei mellom Nittedal og Skedsmo, langs Nitelva	Flere utfartsparkeringer

5. Idrett

Idrett er en viktig arena både for fysisk aktivitet og for sosiale relasjoner og tilknytning til lokalmiljøet, spesielt for barn og unge. Nittedal kommune har et ansvar for å tilby innendørsanlegg og avsetning av arealer til idrettsformål, slik at idretten har gode vilkår i kommunen.

5.1. Idrett i Nittedal kommune

Antall aktive medlemmer i idrettslag i Nittedal kommune var ved idrettsregistreringen 2016 på 4 773 i aldersgruppen 6-19 år. Oppslutningen er spesielt stor i årsklassene 6-12 år, med om lag 1/3 av alle aktive medlemmer. I snitt er hvert barn i denne aldersgruppen med i 1,3 idrettsaktiviteter.

I ungdomsårene faller omtrent halvparten fra, i aldersgruppen 13-19 år er hvert barn med i 0,75 aktiviteter. Jenter/kvinner har en lavere medlemsandel enn gutter/menn.

Medlemstall for idrettsorganisasjoner i Nittedal

Aktivitet	6-12 år	13-19 år	6-19 år
Fotball	1.109	627	1.736
Ski	475	180	655
Innebandy	374	127	501
Håndball	303	181	484
Turn	203	24	227
Svømming	183	28	211
Hestesport	49	138	187
Kampsport	98	50	148
Friidrett	54	71	125
Golf	53	62	115
Snowboard	39	29	68
Sykkel	26	37	63
Triatlon	24	31	55
Orientering	26	19	45
Skiskyting	17	28	45
HC idrett	6	28	34
Basket	6	25	31
Hundekjøring	2	14	16
Klatring	4	6	10
Motorsport	0	8	8
Tennis	0	8	8
Skyting	0	1	1
Sum	3.051	1.722	4.773

Tabellen viser tall fra idrettregistreringen 2016, begrenset til aktive medlemmer i målgruppen 6-19 år

Av tabellen kommer det fram at fotball er den klart største idretten i Nittedal, med 36 % av alle aktive medlemskap i aldersgruppen 6-19 år.

Særidretter som i dag har et tilbud i kommunale idrettshaller; innebandy, håndball og basket teller over 1 000 aktive medlemmer, og en stor gruppe som turn (227 aktive medlemmer) står i dag uten en lokal treningsarena.

5.1.1. Behovsvurdering av anlegg

Nittedal kommune har en anleggsdekning som er på det jevne. Innenfor noen anleggstyper (eks. fotballanlegg, turveier) ligger vi helt i toppen i Akershus, men vi har dårlig dekning på andre anleggstyper. Dekningsgraden av flerbrukshaller er av de dårligste i Akershus, men vil bedre seg vesentlig ved gjennomføring av hallutbygging som er vedtatt i forbindelse med skolebehovsplanen.

Rehabilitering

Alle anlegg som er finansiert med spillemidler har et krav om drift i 30 år for ordinære anlegg og 20 år for nærmiljøanlegg. Det er anleggseiers plikt å holde anleggene i stand og om nødvendig rehabilitere. Det bør i utgangspunktet tas sikte på å prioritere rehabilitering framfor nybygg, med mindre det er spesielle forhold som tilsier noe annet.

Rehabilitering av idrettsdekker (kunstgress, hallgulv) er eksempler på nødvendige rehabiliteringer som må prioriteres. Det kan søkes om tilskudd til rehabilitering av idrettsdekker hvert 10. år.

Klassifisering av anleggstyper i Nittedal

Tabellen under er en klassifisering av anlegg til forskjellige typer aktiviteter i Nittedal kommune. I prioritering av anlegg fremover vil kommunen måtte vurdere om et foreslått anlegg bidrar til å oppfylle ambisjonsnivået i matrisen. Nevnte type anlegg i tabellen er eksempler på anlegg og må ikke forstås som en tiltaksliste, men som et redskap til prioritering. I tabellen står også anlegg som per i dag ikke finnes i kommunen for illustrasjon.

Regionale anlegg betyr anlegg som har betydning og dekker behov utover Nittedal kommunes grenser og skal kun være ett sted i regionen.

Kommunale anlegg er anlegg det bør prioriteres ett sted i kommunen til å ivareta hele kommunens behov.

Lokale anlegg bør være tilgjengelig i alle kommunens 3 regioner: Hakadal, Rotnes og Søndre.

Lokale næranlegg er mindre anlegg som er plassert i forbindelse med boligområder. Det bør tilstrebes at alle i Nittedal har minst ett lokalt anlegg i sitt nærområde, maksimalt 500 meter fra sin bolig.

Regionale Anlegg	Kommunale anlegg (skal dekke hele kommunens behov)	Lokale anlegg (alle skal ha tilgang til anlegg i sin del av kommunen)	Lokale næranlegg (alle skal ha tilgang til minst et anlegg i sitt nærområde)
Alpinanlegg	Friidrettsstadion	Svømmehall	Skøytebane
	Tennishall	Flerbrukshall	Lekeplasser
	Hovedanlegg for Ski/skiskyting	Fotballanlegg	Balløkker
	Turnanlegg	Næranlegg for ski med snøproduksjon	Sandvolleyball
	Rulleskianlegg	Skateboardanlegg	Petangbane
	Klatrehall		Utendørs treningsapparater
	Golf		Turvei
	Kampsport		Hundremeterskog
	Cricket – treningsanlegg		

Dans
Terrensykling
Arena for hundesport
Dressurområde
Kunstisanlegg
Konkurranselanlegg for innendørsidretter

5.2. Prioriteringer for idrett

Når kommunen skal prioritere forslag til nye idrettsanlegg skal det gjøres ved bruk av modellen over som klassifiserer forskjellige typer anlegg. Forslag til anlegg som er klassifisert som lokale anlegg skal f.eks. få høy prioritet hvis det ikke allerede er et slikt anlegg i den del av kommunen, men lav prioritet hvis det allerede er et tilsvarende anlegg i den delen av kommunen. Forslag til anleggstype som er klassifisert som kommunale anlegg skal prioriteres lavt hvis kommunen allerede har et slikt anlegg.

Det foreslås å prioritere inkluderende breddeidrett fremfor å legge til rette for enkeltidretter eller enkeltgrupper. Anlegg må kunne brukes av mange og til flere aktiviteter. Kommunen vil stimulere idretten til å satse på inkluderende breddeidrett. Idrettsanlegg skal plasseres i nærheten av kollektivtilbud for å muliggjøre bruk av kollektivtransport, sykkel og gange.

På kort sikt skal det prioriteres å bygges idrettshaller og svømmehaller hvor prosesser allerede er i gang. I kommuneplanperioden vil det bli bygget ytterligere hallkapasitet, slik som vedtatt i forbindelse med skolebehovsplanen. I tillegg bør areal til hovedanlegg for skiskyting på Sagerud spilles inn i kommuneplanprosessen. På veldig lang sikt, bør det avsettes areal til et nytt og større sentralidrettsanlegg på et areal som gir idretten mulighet for vekst. I kommende kommuneplanperiode vil sentralidrettsanlegget på Bjertnes være tilstrekkelig.

Andre prioriteringer:

- Utbygging av mindre skianlegg med snøproduksjon
- Rehabilitering av kunstgressbaner
- Etablere Varingskollen alpiner som et anlegg med regional status

For alle kunstgressbaner som skal bygges eller rehabiliteres, skal det om mulig benyttes materialer som ikke har noen negative konsekvenser for natur eller miljø, verken i produksjonen, i nærområdet ved kunstgressbanene, eller ved avrenning fra banene.

Som vedlegg til planen finnes en fullstendig oversikt over forskjellige type anlegg og et utdypende kapittel om Sagerud.

Hva skal Nittedal gjøre for å stimulere til at flest mulig driver idrett?

	Kort sikt 0-4 år Handlingsplanperiode	Lang sikt 2021 – 2031 Kommuneplanperiode	Veldig lang sikt Etter 2031 Kommende kommuneplaner
Idrett	Slattumhallen Svømmehall på Elvetangen Flerbrukshall på Elvetangen Terapibasseng på Rotnes Lillomarka lysløyper	Flerbrukshall ved Rotnes skole Flerbrukshall ved Ulverud skole Sagerud settes av i kommuneplanen som hovedanlegg for skiskyting	Det avsettes areal til nytt sentralidrettsanlegg med mulighet for utvidelse Det avsettes areal til et folkebad i sentrum.

6. Anleggsplan

I henhold til plankrav fra Kulturdepartementet skal kommunen utarbeide handlingsplaner med prioriterte og uprioriterte anlegg i kommende planperiode.

6.1. Arealer til idretts- og friluftslivsanlegg

Ved planlegging og etablering av idrettsanlegg er det visse forutsetninger som må være ivaretatt; at planene er i samsvar med kommuneplanens arealdel og at det er en gjeldende reguleringsplan for området.

Kommuneplanens arealdel:

Arealdelen består av kart og planbestemmelser som styrer arealbruken i kommunen, herunder hvor nye anlegg og områder for idrett og friluftsliv kan ligge.

Forslag til avsetning av arealer til idretts- og friluftsanlegg som er kommet inn i arbeidet med kommunedelplanen, vil bli tatt med til arbeid med ny kommuneplan. Revisjon av kommuneplan med tilhørende arealdel har oppstart i 2017 og planlegges ferdigstilt våren 2019.

Reguleringsplaner:

En reguleringsplan er en detaljplan med tilhørende bestemmelser som regulerer utnyttning og vern av grunn, vassdrag m.m. Godkjent reguleringsplan gir, i motsetning til kommunedelplanen, hjemmel for nødvendig grunnerverv. Så godt som all utbygging i kommunen skjer i henhold til stadfestet reguleringsplan.

Til alle innmeldte prosjekter er det tatt en vurdering om planstatus; om planene vil medføre en reguleringsplan for å kunne gjennomføres.

6.2. Handlingsprogram

Kommunedelplanen for fysisk aktivitet, friluftsliv og idrett har et handlingsprogram med en kortsiktig og en langsiktig del:

Kortsiktig del – prioritert handlingsprogram med 4 års varighet. Denne delen har en fast årlig rullering og fungerer som prioritert liste over de spillemiddelsøknader som skal sendes til fylket. Dette knyttes direkte opp mot kommunens handlingsprogram og budsjett og det påfølgende års behandling av kommunens årsregnskap.

Langsiktig del – har en tidsramme på 12 år. Dette er en uprioritert liste over de anlegg som ønskes realisert eller rehabilitert i løpet av planperioden. Anlegg kan flyttes fra langsiktig til kortsiktig plan ved den årlige rulleringen av prioritert handlingsprogram.

6.2.1. Prioritert handlingsprogram (kortsiktig)

Prioritert handlingsprogram er et konkret og kortsiktig perspektiv for anleggsutbyggingen i kommunen. Dette handlingsprogrammet rulleres hvert år og oppdateres i forhold til tildelte spillemidler og gjennomførte prosjekter. Det presenteres årlig i en sak til politisk behandling.

For at et anlegg skal komme i betraktning for prioritert liste må det oppfylle følgende krav:

- Byggestart innenfor kommende 4-årsperiode
- Tiltaket må være kostnadsvurdert
- Det må foreligge foreløpig plan for finansiering og drift

Prioritert handlingsprogram 2018 – 2021 legges frem for politisk behandling og blir behandlet som egen sak i kommunestyret i desember 2017. Oversikten nedenfor er derfor basert på handlingsprogrammet som ble vedtatt i fjor.

Pri.	Anlegg	Kostnad	Spillemidler	Byggeår
1	Li idrettsanlegg – kunstgress 11er – rehabilitering	4 694'	600'	2015
2	Varingskollen skianlegg – snøproduksjon, fase 1	2 087'	695'	2016
3	Li idrettsanlegg – Lihallen, rehabilitering	1 480'	493'	2014
4	Li idrettsanlegg – klubbhus, rehabilitering	2 660'	886'	2016
5	Varingskollen alpinsenter – kjøp av anlegg	5 081	1 693'	2016
6	Varingskollen alpinsenter – oppgradering og utvidelse av snøproduksjonsanlegg	10 000*	3 000*	2018-2021
7	Varingskollen alpinsenter – oppgradering av lysanlegg	4 000*	1 333*	2018-2021
8	Nittedal sentralidrettsanlegg – lagerbygg	700*	233*	2017
9	Bjønndalen skianlegg – utskifting av lys	3 000*	700*	2017
10	Lillomarka lysløyper	1 384*	461*	2017
11	Glittreløypa – oppgradering og utvidelse	2 500*	1 250*	2018-2021
14	Elvetangen svømmeanlegg	99 000*	26 700*	2020/21
15	Elvetangen fleridrettshall	71 000*	10 000*	2020/21
16	Søndre Nittedal Fleridrettshall	94 000*	21 700*	byggestart 2018
17	Turløype Åneby-Høldippelen	1 700*	850*	2018/19
**	Nittedal ungdomsskole - svømmebasseng	30 000*	6 200**	2018-2020

*Foreløpige beregninger

** Gjenoppbyggingen av Rotnesbadet på Nittedal ungdomsskole er nylig vedtatt og derfor har det ikke fått en prioritet ennå. Det må evt. tilbakebetales 1,7 millioner kroner i spillemidler pga. rivning av eksisterende bad.

6.2.1.1. Prioritering av spillemiddelsøknader

Kommunen vil benytte følgende prinsipper for den årlige prioriteringen av spillemiddelsøknader:

1. **Gjentatt spillemiddelsøknad.** Anlegg som har mottatt deltilsagn og som venter på slutttilsagn, eventuelt nytt deltilsagn.
2. **Fornytt søknad.** Anlegg med godkjent spillemiddelsøknad, men som ikke har mottatt tilsagn.
3. **Nye søknader.** Anlegg med idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning, men med uprøvd eller ikke tidligere godkjent spillemiddelsøknad.
4. **Andre planer og anlegg**

Ved likhet i overnevnte prinsipper vurderes prioriteringen på skjønn basert på de målsettinger og prinsipper som er beskrevet i denne planen. Andre elementer som også kan ligge til grunn for vurderinger er status for prosjekt, kostnad, geografi og eierforhold.

6.3. Langsiktig plan

Ønsker og innspill på anlegg, blant annet fra lag og foreninger. Disse forslagene må vurderes av kommunen om de skal inn i en prioritert liste for spillemiddelsøknader.

Langsiktig plan blir inkludert som vedlegg til sak om prioritert handlingsprogram 2018 – 2021 som legges frem for politisk behandling og blir behandlet som egen sak i kommunestyret i desember 2017. Oversikten nedenfor er derfor basert på handlingsprogrammet som ble vedtatt i fjor.

Anlegg	Oppstartsår	Prosjekteier
Turvei – Elveparken *	2019-20	Nittedal kommune
Sagerud, kunstgressbane	2018-21	Nittedal IL
Varingskollen alpinsenter, stolheis	Uavklart	Hakadal IL
Sagerud ski- og skiskytteranlegg	Uavklart	Nittedal IL Nittedal skiskytterklubb
Sørli/Sagerud, garderobeanlegg/driftsbygning	Uavklart	Nittedal IL Nittedal skiskytterklubb
Bjønndalen skianlegg, rulleskianlegg	Uavklart	Gjelleråsen IF
Bjønndalen skianlegg, snøproduksjonsanlegg	Uavklart	Gjelleråsen IF
Varingskollen alpinsenter, nye nedfarter	Uavklart	Hakadal IL
Varingskollen skianlegg, utvidelse snøproduksjonsanlegg	Uavklart	Hakadal IL
Varingskollen skianlegg, rulleskiløype	Uavklart	Hakadal IL
Rotnesområdet – Rullesportanlegg	Uavklart	Nittedal rulleklubb
Sørli skole, flerbrukshall	Uavklart	Uavklart
Rotnes skole, kunstgressbane	Uavklart	Nittedal IL
Sørli skole, kunstgressbane	Uavklart	Nittedal IL
Sagerud, BMX-bane	Uavklart	Uavklart
Sagerud, Tuftepark	Uavklart	Uavklart
Sagerud, Klatrepark	Uavklart	Uavklart
Rehabilitering av kunstgressbaner	Fortløpende	Eier av kunstgressbaner
Nytt klubbhus, NIL	Uavklart	Nittedal IL
Mostuberget, Fotballhall	Uavklart	Uavklart
Mostuberget, Ishall	Uavklart	Uavklart
Mostuberget, Tennishall	Uavklart	Nittedal IL
Mostuberget, Fotballanlegg	Uavklart	Uavklart
Bjertneshallen	Uavklart	Nittedal kommune
Nittedal sentralidrettsanlegg, ny 11er kunstgress	Uavklart	Nittedal IL
Nittedal sentralidrettsanlegg, ny 7er kunstgress	Uavklart	Nittedal IL
Sagerud skianlegg	Uavklart	Nittedal
Bjønndalen skianlegg – skihytte	Uavklart	Gjelleråsen IF
Rotnes skole flerbrukshall	2024-25	Nittedal kommune
Ulverud skole flerbrukshall	Uavklart	Nittedal kommune

* Anlegget vil oppfylle kravene til å kunne flyttes over til prioritert handlingsprogram 2018-2021.

7. Konklusjon

Nittedalsamfunnet må utvikles slik at alle har mulighet til å være i aktivitet hele livet. Det vil ha stor effekt for den enkeltes helse og livskvalitet, og vil samtidig gi en stor folkehelsegevinst for hele samfunnet.

For å få til det må vi utvikle alle de tre områdene som denne planen omhandler. Tettstedene må utvikles slik at flest mulig velger å gå eller sykle til daglige gjøremål og har nærløkker og turveier i sin umiddelbare nærhet. Vi må sørge for at Nittedals vakre natur er lett tilgjengelig for alle og full av spennende aktiviteter. Idretten må ha gode vilkår for å drive alle sine aktiviteter.

Hva skal vi gjøre for sikre aktivitet for alle, hele livet

	Kort sikt 0-4 år Handlingsplanperiode	Lang sikt 2021 – 2031 Kommuneplanperiode	Veldig lang sikt Etter 2031 Kommende kommuneplaner
Fysisk aktivitet	Turvei - Elveparken Nærløkker Gode utearealer for skoler og barnehager	Trygge skoleveier til alle skoler Prioritere syklende og gående i sentrumsutviklingen	
Friluftsliv	Utfartsparkering Sagerud Utvide utfartsparkering Slattum Helårs turløype Waage-dam – Jensrudveien Helårs turløype Åneby stasjon – Høldippelen Turvei med planfri kryssing av jernbanen ved Sørli Helårs turløype Glitre – Bjørnholtlia	Utbygge turveinettet Se på mulighetene, i samråd med grunneierne, for å etablere en elvesti/turvei mellom Nittedal og Skedsmo, langs Nitelva	Flere utfartsparkeringer
Idrett	Slattumhallen Svømmehall på Elvetangen Flerbrukshall på Elvetangen Terapibasseng på Rotnes Lillomarka lysløyper	Flerbrukshall ved Rotnes skole Flerbrukshall ved Ulverud skole Sagerud settes av i kommuneplanen som hovedanlegg for skiskyting	Det avsettes areal til nytt sentralidrettsanlegg med mulighet for utvidelse Det avsettes areal til et folkebad i sentrum.

NITTEDALKOMMUNE
der storby møter marka

Sentralbord: 67 05 90 00

Epost: postmottak@nittedal.kommune.no

Besøksadresse: Rådhusveien 1, 1482 Nittedal

www.nittedal.kommune.no

